

Rapport fra FINNSAMs vårkonferanse 2013

Åsnes Finnskog 31.mai - 2. juni.

Tekst: Liv Wennevold

Foto: Jan Myhrvold, med mindre annet er angitt

Fredag 30 mai.

Finnsams vårkonferanse fant sted på Dæsbekken Villmarksenter, Åsnes Finnskog. Arrangør var Åsnes Finnskog Historielag. (Medarrangører Solør-Värmland Finnkulturforening, Skogfinske Interesser i Norge og Skogfinsk Genealogi.) Sponsorer var Våler og Åsnes kommuner.

www.villmarksenter.hm.no

Gradestokken på Dæsbekken

Programmet startet umiddelbart etter lunsj med foredrag om skogfinsk innvandring til Hof-, Åsnes- og Våler Finnskog. Foredraget var ved Jan Myhrvold med lokal støtte fra Terje Bredvold. Innvandringen til disse områdene kom sør- og østfra. Skriftlige kilder (kvegskatt) nevner Pål (Henriksson/Pålsson) Raatikainen i 1657, som den første. Bosettingsområdet for innvandringen strakk seg fra Rotberget i sør til Risberget i nord.

Jan Myhrvold holder forelesning.

Bilde tatt på annet tidspunkt. Foto: Birger Nesholen

Neste programpost var Finnskogen Natur- og Kulturpark ved Jan Larsson, styreleder. Han orienterte om det bokstavelig talt grenseoverskridende prosjektet. Området som inngår i Parken skal tilby attraktive, kvalitetsikrede natur- og kulturopplevelser. Turismen i dette området innbringer allerede anslagsvis 42 millioner kroner i året, via 28 svenske og 18 norske bedrifter tilknyttet turistnæringen. Man tenker seg to faste stillinger til å samordne virksomheten.

Etter kaffepause var det utflukt til Tyskeberget Finnetorp. Vår omviser i bygninger og kulturlandskap var entusiastiske Turid Myrvold fra Åsnes Finnskog Historielag. Tysketorp har en stor bygnings- og gjenstandsmasse.

Registrering av samlingene samt vedlikehold foregår ved dugnadsinnsats fra medlemmene. Samlingen inneholder mange spesielle ting, bl.a. en stokkbåt uten baug. En aldersstegen trespade funnet i myra skapte stor interesse. Vi ser fram til tilbakemelding fra turdeltaker og arkeolog Ingunn Holm, som dokumenterte funnet med sitt kamera.

Tyskeberget Finnetorp

Tyskeberget ved Rolf Rønning

Etter middag foreleste Terje A. Bredvold om konstruksjon og brenning av tjæremiler. Vi fikk også vite alt om tjærens mangfoldige bruksområder. Kvelden ble tilbrakt ved mila på Rønnesetra. Der var det anledning til å melde seg som milevakt med overnatting i gapahuk.

Terje Audun Bredvold og milesjef Pål Eriksmoen

Underholdningen på festplassen var ved entertainer Øivind Roos og Åsnes' egen operasanger, Eva Vermundsberget. Viser av Dan Anderson, Evert Taube m. fl. passerte revy., i tillegg til vakker huldresang fra skogen. Det var også anlagt natursti rundt festplassen, hvor konferansedeltakerne ble testet i hva vi hadde fått ut av dagens program, til stor munterhet.

Eva Vermundsberget og Øivind Roos

Lørdag 31. mai.

Etter frokost var emnet magiske tegn og symboler i området. Foredraget var ved Terje A. Bredvold som også har samlet og registrert materialet. Prosjektet ble startet av Åsnes kommune i 2007. Tegnene er funnet på dører, dørkarmen o.l. i skogfinske bygninger. Det vanligste symbolet er pentagrammet. Et annet interessant tegn er det såkalte muruspjeldet. Det viser en hånd og et gitter, nærmest som et stoppskilt. Det skulle hindre "mara" fra å besøke gården. Det er også funnet geometriske symboler på steiner. Symbolene skulle beskytte mennesker, avling og dyr, bidra til økt frukbarhet m.m. Se utførlig artikkel i Finnkultur nr. 2, 2013.

Resten av dagen var avsatt til busstur til skogfinske bosettinger - i veteranbuss fra 60-tallet! Lokalguider på turen var Terje A. Bredvold og Jan Sverre Moen. I Possåsen studerte vi symboler risset inn på et gammelt stabbur og en delvis sammenrast låve.

Stedet som i sin tid var en stor finnegrend har dessverre ikke mange fastboende i dag, men noen av husene brukes som fritidsboliger. I tillegg til "pensum" fikk vi oppleve et utrolig vakkert kulturlandskap og en fantastisk utsikt.

Stopp i Possåsen

Vi besøkte også Gravberget kirke, donert av Borregaard (nå Statsskog) på 1950-tallet. Kirken har form som et stilisert grantre, er tjærebredd og har et meget spesielt og vakkert interiør. Kirketjener og nærmeste nabo til kirken, Eva Olastuen, sto for omvisningen. Kirken ble i sin tid dekorert av unge kunstnere som senere ble godt kjent i Norge, bl. a. Torstein Rittun. Etter omvisningen var det bevertning i skolehuset, hvor ble servert flesk og motti i generøse porsjoner.

Gravberget kirke

Gravberget gård med spor etter røykovn i konferanserommet og fløtingsmuseum samt det rekonstruerte fløtermiljøet ved Haldammen, var interessante stoppesteder på hjemturen.

Jan Sverre Moen som er oppvokst i Gravberget guidet oss

Røykstua i Gravbergsgarden

Bo Hansson forsøker å reparere ødelagt tak på bua i Fallåsen

Lørdagskvelden ble innledet med en bedre middag spandert av Åsnes kommune ved ordfører Ørjan Bue. Konferansedeltakerne ble tildelt hver sin pin med kommunevåpenet; tre fløterhaker på gyllen bunn.

Ordfører i Åsnes kommune Ørjan Bue holdt tale ved middagen

Deretter var det tid for avreise til festplassen på Rønnesetra. Her kunne man også teste både fredagens resultat av tjæreproduksjonen samt øl fra det lokale microbryggeriet.

En av de frivillige, Steinar Vermundsdammen slapper av med en kopp kaffe

Søndag 1. juni.

Første punkt på programmet var orientering om det skogfinske DNA-prosjektet ved Jan Myhrvold. Trond Bækkevold var dessverre forhindret fra å møte. Jan Myrvold orienterte om tre delprosjekter gjennomført i Hof, Åsnes og Våler Finnskoger samt Södra og Norra Finnskoga. Et interessant og omfattende arbeide med tekniske detaljer som det vil føre for langt å gå inn på her. (For mer DNA-info, se www.fennia.nu)

Etter lunsj var det tid for FINNSAMs årsmøte som ble avviklet raskt og effektivt med Bo Hansson som møteleder.

*Bo Hansson ledet
FINNSAMs årsmøte*